

**ALGUNES OBSERVACIONS RELATIVES A LA COMPARACIÓ
ENTRE ELS PLANELLS AIXECATS PER BEAULIEU EL 1646 DEL
CASC ANTIC DE TORREDEMBARRA I L'ASPECTE QUE ENS
OFEREIX AQUEST EN L'ACTUALITAT**

*Francesc Mercadé i Teixidó
Josep Maria Gené Torrell*

Torredembarra.— Antiga vista de la població, feta per Beaulieu en 1646 Fig. 1

L'any 1646, en Beaulieu (que en realitat es deia Sebastien de Pontault, enginyer, i no pintor) passà per Torredembarra, i dibuixà dos plànols, el primer (fig. 1), vindria a ser un alçat, on s'hi veu la Vila des del Surest i la seva projecció seria al Nordest; podem distingir-hi el cinturó emmurallat, amb cinc torres i el Castell nou a l'interior de la muralla. Resulta difícil distingir altres edificis a l'interior d'aquesta: Església, Castell vell, etc. En aquest plànol no hi ha cap llegenda o nota explicativa. A diferència de l'altre plànol, (fig. 2) que seria una planta on, a més del dibuix de la Vila, s'especificuen sota l'epígraf de «TABLE», els diferents elements que configuraven l'estructura urbanística essencial de Torredembarra. Fins i tot s'hi representa una escala en toeses (una toessa equival a uns dos metres), i, damunt de l'escala, la següent llegenda «PLAN DE LA TOUR D'ANBARE».

No hem de creure que el Senyor Beaulieu va venir expressament de França a Torredembarra, per a alçar aquests plànols, sinó que l'ordre d'aixecar-los és deguda a les circumstàncies històriques d'aquell moment; França és en guerra amb Espanya durant gran part del segle XVII, l'any

1640 es produeix el Corpus de Sang, s'enceta la guerra entre la Corona espanyola i el Principat de Catalunya, que durà fins el 1652, en aquest període Catalunya cerca amb França una mena d'aliança, i és en aquest context que Beaulieu passa per Torredembarra executant un pla general d'estudi de les fortificacions del Principat.

Mirant amb deteniment els plànols, veiem que el més destacat són els elements militars, torres, fortificacions, etc, fins i tot, en el dibuix planta a dins de l'esmentada «TABLE», hi ha un epígraf que diu: «F. Fortifications traceés a faire», és a dir, fortificacions marcades per a fer. Les quals estarien situades en el vèrtex de la muralla ocupat pel Castell nou i davant de les seves parets Nordest i Noroest (tal i com es pot observar en el gravat. (fig. 2)

Pel que fa referència als vials cal notar la conservació del traçat dels antics camins de sortida des dels diferents punts de la muralla, com per exemple l'antic Camí de Vilafranca convertit en l'actual Carrer Alt de Sant Pere; el Camí de la Mar, que arrencava de l'antic Portal de la Creu, convertit ara en Carrer d'Antoni Roig (carrer nou); d'aquest mateix punt, en el mapa de Beaulieu (actual Plaça de la Font), sembla arrencar l'actual Passeig de la Sort, sense nom en el mapa del francès; el Camí de Tarragona, que sortia del portal de la Bassa, és el que fins fa poc anava al Puntet i que actualment està desfigurat pel pas de la sortida 32 de l'autopista A-7; i per fi, també hi ha marcat en el gravat de Beaulieu un camí sense nom que surt del Portal de Padrines, que és l'actual Carretera de la Riera.

S'han de comentar també els edificis que Beaulieu ens representa en el seu mapa (fig. 2), i que són l'Església i el Castell vell. La situació de l'Església és aproximadament l'actual, però no l'orientació i el tamany. La que ens dibuixa en Beaulieu tindria l'àbsis al Nordest i l'entrada al Sud-oest, davant del Castell vell, coincidint aproximadament amb la porta falsa de l'actual Església. Hem de recordar que l'Església d'avui data de finals del segle XVIII i el gravat de Beaulieu de 1646, la qual cosa vol dir que es produeix un canvi d'orientació de l'església, degut a una ampliació de la mateixa o a una reconstrucció de l'antiga, en el període entre les dues dates. Davant de l'Església ens hi situa una estructura rectangular que de ben segut es tracta del Castell vell; més o menys, en l'espai que ocupa en l'actualitat la mançana envoltada pels carrers Forn, Ample, Joan Güell i Plaça del Castell.

Davant del Castell nou, s'hi observa l'existència del que sembla ser un pati o planta de torre, actualment ocupat pel pati de la casa núm 54 del Carrer Freginal, i és aquesta construcció amb la que es barra el pas pel Carrer Freginal i aquest s'encongeix a l'entrar a la Plaça del Castell. La casa núm. 12 d'aquesta Plaça, i segons una inscripció que hi ha sortit recentment en el seu dintell, diu que data de 1777, és a dir que hi ha una diferència de 131 anys entre la construcció de l'esmentada casa i l'explanaada dibuixada per Beaulieu, la qual cosa és una bona prova de la possible existència d'una Plaça del Castell més gran, on possiblement hi cabia un hort a l'interior de la muralla i un cementiri probablement situat a frec de l'Església.

La paret que arrenca del Castell nou des de la dreta de la façana principal, situant-nos en la figura 2, és la que marca el límit posterior de les actuals cases del Carrer Freginal i d'on arrenquen llurs horts, i, en més d'un d'aquests, el gran esglaó que hi ha, correspon als basaments de la muralla. En l'angle que fa el Carrer Freginal amb el Carrer de Sant Antoni, es trobaria la ubicació d'una de les torres de defensa, la mateixa estructura (sobresortint) de la última casa del carrer així ens ho fa pensar, ja que sobresurt més i deforma el mateix Carrer de Sant Antoni. La muralla transcorre pel Carrer de Sant Antoni fins a la plaça de la Font, i en el xamfrà que fa aquesta plaça amb el Carrer de la muralla s'hi trobaria la segona torre. Les altres tres torres es trobarien al mateix Carrer de la Muralla, i en aquest ordre: una davant del Carrer de l'Onze de Setembre, l'altra davant del Carrer Camp Vell i ja l'última entre els carrers de la Muralla i el Carrer de Mañé i Flaquer (aquesta torre estaria al costat mateix del Portal de la Bassa).

Per últim podem fer constar l'extraordinària conservació del casc antic de Torredembarra, que en realitat avui conserva els mateixos trets fonamentals que descriu Beaulieu, i que en definitiva és un conjunt urbanístic poc modificat en el transcurs del temps, digne de seguir sent conservat i gran font per a la recerca històrica.

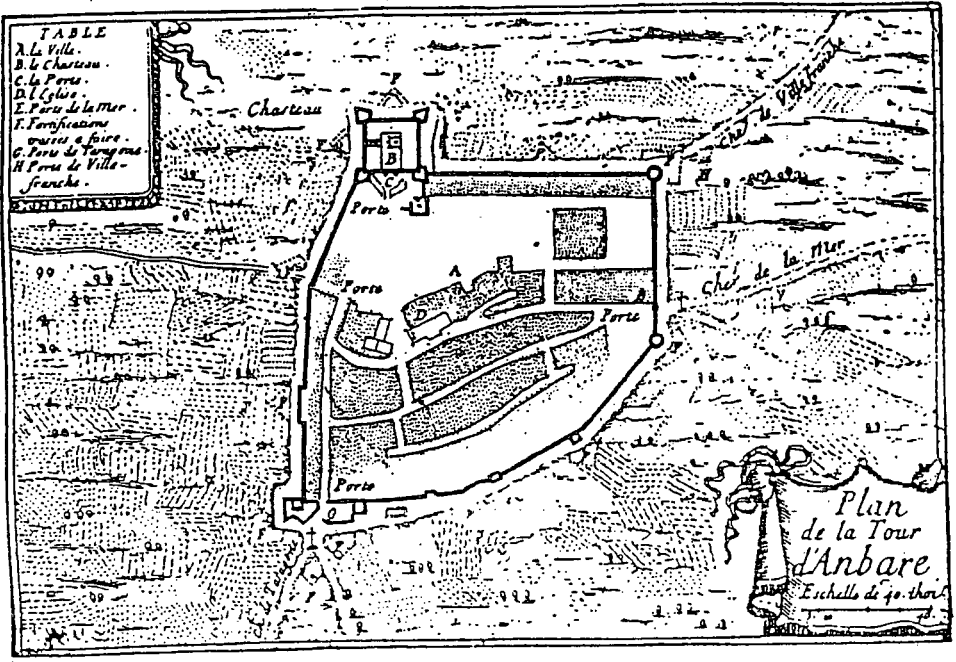

Fig. 2 Torredembarra.— Antich plan de la població, fet per Beaulieu en 1646

Fig. 3

Plànol de l'estat actual
 del casc antic de
 Torredembarra

